

NOVICE

GLASILO OK SZDL KOČEVJE

Letnik VI, št. 6

Petek, 25. avgusta 1989

Gozd ni les, gozd je življenje — zase in za nas

Gozdno gospodarstvo Kočevje gospodari z gozdovi Kočevsko-Ribniškega območja, ki se razprostirajo od Turjaka do Kolpe in od Novega kota do Roga. Le sedež delovne organizacije je v Kočevju, sicer pa moramo biti z našim načrtnim delom uravnoreženo prisotni v vsem tem obsežnem naravnem in družbenem okolju.

Kako naj predstavim to območje, kjer je 70 % gozdov, v občini Kočevje pa kar 90 %; pa ima vsako drevo, vsak grm, vsaka žival in vsak organizem svojo življenjsko zgodbo in svojo vlogo v rastlinskih in živalskih spletih te izrazito gozdne krajine.

V teh gozdovih je toliko lesa, da ga je na vsakega Jugoslovana skoraj kubični meter! Gozdarstvo in lesna industrija imata v Sloveniji 5 % delež v družbenem produktu, v občini Kočevje 19, v občini Ribnica pa kar 28 %. V teh dveh dejavnostih je v Sloveniji zaposlenih 7 %, v občini Kočevje 21, v občini Ribnica pa 43 %. Vprašajmo se, če je tem deležem primerno vrednoteno gozdarstvo in lesna industrija ter lesna obrt v tem območju in v republiki. Toda to je komaj lesna funkcija gozda. Gozdnih cest, ki služijo občasno tudi tisočim zasebnim koristnikom, vaščanom in vsem drugim, ki imajo opravka v gozdu, smo zgradili 1.100 km, kar je razdalja od Velikih Lašč, skozi vso Jugoslavijo do Aten v Grčijo!

Doma in v svetu pa je Kočevsko-Ribniško območje poznano po izjemno ohranjenih gozdovih z vsemi funkcijami ohranjene gozdne krajine. Priznavajo nam visoko strokovnost in tradicijo v

gozdarstvu in v lovstvu. Prve gozdnogospodarske načrte so v tem območju gozdarji izdelali že pred več kot sto leti. Letos bomo zaznamovali stoletnico varovanja pragozdov ravno v tem območju z rednimi delovnimi srečanji gozdarskih strokovnjakov iz naše države, iz Evrope ter iz vsega sveta. Sovpada tudi stoletnica varovanja medveda. Zaradi izjemno ohranjenih rastlinskih in živalskih združb imamo ohranjene tudi vse velike zveri: medveda, volka in risa, kar občuduje ves strokovni svet, kakor tudi drugi poznavalci ekoloških stisk v razvitem in nerazvitem svetu. To pa so vrednote naravne in kulturne dediščine, ki jo načrtno ohranjamo, varujemo in gojimo za sedaj, za bodoče rodove, za trajno.

Živite leta in desetletja sredi tega naravnega razkošja, pa vendar, koliko vas je obiskalo katedralo pragozda v Rogu, ste si ogledali Kadice, se zamislili o umiranju jelovih gozdov v Graščici, Veliki Gori in v Rogu? Poznate vlogo zveri v naravnih verigah, ste slišali za probleme obnove jelovo-bukovih gozdov...? V lanskem letu smo gozdarji vsaj nekaj od tega predstavili že dva tisočim obiskovalcem, ki smo jih

vodili po naših gozdovih in so bili naši gostje. Velik delež obiskovalcev je bil iz evropskih gozdarskih visokih šol in inštitutov. Zastavili pa smo si nalogo, da še več in načrtno predstavljamo predvsem domači javnosti življenje gozda in delo gozdarjev. Gozdovi namreč umirajo v Evropi, v Sloveniji, pa tudi v Kočevsko-Ribniškem območju. Znana je ugotovitev v svetu, ki zagotovo velja tudi za nas, da bomo rešili gozdove za vse bodoče rodove, če bo veliko ljudi poznalo vlogo in pomen gozdov za ohranitev vsega živega, vključno s človekom.

Vse to naj bi bilo kratko pojasnilo za napoved, da smo si gozdarji v tem območju zadali zahtevne in obsežne, predvsem pa nove naloge. Že za naslednje plansko obdobje 1991—2000 načrtujemo čimbolj celovito obravnavanje vsega naravnega prostora, torej ne le gozda, s poudarkom na naravovarstvenih in splošno koristnih funkcijah gozdov in gozdne krajine. Načelo trajnosti donosov lesa smo razširili na trajnost odnosov vseh

funkcij gozda, kar pomeni načrtovati in izvajati ukrepe za ohranjanje in izboljševanje vodnih režimov, prsto živečih živali, pogojev z rekreacijo in turizem, celo za estetsko funkcijo gozdnate krajine.

Vse te naloge so zastavljene s ciljem, da najbolje izrabimo, in trajno rabimo, naravne danosti območja — za ljudi, še posebej za ohranitev in razvoj podeželja.

mag. Janez Černač,
dipl. ing. gozd.

(foto: J. Konečnik)

Samoprispevek za učila

Gradnja osnovne šole v Stari cerkvi poteka po predvidenih rokih. Kljub nekaterim zapletom pri pridobitvi soglasij in gradbenega dovoljenja, bo prva faza nove osnovne šole zgrajena do pričetka šolskega leta. Pouk v novih prostorih se bo pričel predvidoma 11. septembra 1989. Usposobljenih bo 11 novih učilnic in prostor za knjižnico. Z izgradnjo druge faze — adaptacije obstoječe stavbe, se bo pričelo letos jeseni, izgradnja druge faze pa spomladi naslednjega leta. Šola naj bi bila dograjena do pričetka šolskega leta 1990/91.

11. septembra 1989 bodo v novih prostorih pričeli s poukom učenci od 1. do 4. razreda iz šolskega okoliša šole v Stari cerkvi. Da bi učence vozače razredne stopnje iz smeri Koprivnik vključili v enozmestni pouk, se bodo le ti tudi prešolali v šolo Stara cerkev. Tako bo tem učencem, ki so v turnusnem pouku v najslabšem položaju

zaradi dolge vožnje, omogočili boljše pogoje za šolsko delo.

Predlog učiteljskega zbora je bil, da bi začasno prešolali v to šolo tudi učence iz podružnične šole Željne, ki ima higienske in prostorske pogoje za delo najslabše. Začasno prešolanje teh učencev naj bi trajalo do zgraditve nove štirirazredne šole v Željnah, ki naj bi bila po planu zaključena do šolskega leta 1991/92. Starši in krajanje Željna pa so menili, da je za njihove otroke dobra taka šola kot je in da se s prešolanjem ne strinjajo. Končni sklep o tem pristojni občinski organi še niso sprejeli.

Krajanje krajevne skupnosti Stara cerkev so z izgradnjo šole, s hitrostjo gradnje in z izboljšanjem pogojev za osnovnošolsko izobraževanje učencev zelo zadovoljni. Zavedajo se, da bo uspeh in znanje njihovih otrok boljše, če jim bodo zagotovljeni boljši prostorski pogoji za šolsko delo. Prepričani pa so tudi, da je potrebno šolo opremiti z sodobnimi in dovolj številnimi učnimi pripomočki, AV sredstvi in učili, saj je to eden najpomembnejših pogojev za pridobivanje novih znanj in praktično delo. Zato so se na sestankih vaških skupnosti odločili, da razpišejo referendum za krajevni samoprispevek za opremo šole z učili.

Na sestanku skupščine krajevne skupnosti so odločili, da bo glasovanje o samoprispevku v nedeljo, 10. septembra. Glasovanje bo na običajnih mestih po vseh vaseh v krajevni skupnosti Stara cerkev. Glasovali bodo o uvedbi krajevnega samoprispevka v višini 1,5 % od osebnih dohodkov za dobo 3 let. V

sklepu so tudi določila o oprostitvi plačevanja tistim krajanom, ki prejemajo najnižje osebne dohodke.

O porabi sredstev samoprispevka bo odločal poseben odbor, ki ga bo imenovala skupščina krajevne skupnosti Stara cerkev. Odbor bo v sodelovanju s šolo odločal o potrebni nabavi učil in jih neposredno tudi sam nabavil, potem pa izročil šoli v Stari cerkvi.

Družbeno-politične organizacije in vodstvo krajevne skupnosti Stare cerkev pričakujejo, da bo udeležba na referendumu polnoštevilna in da se bodo krajanje odločili za plačevanje samoprispevka. Najbolj pa bodo z uvedbo samoprispevka pridobili učenci, saj jim dobro opremljena nova šola pomeni predvsem kvalitetnejše znanje za nadaljnje življenje. (p. š.)

Pouk v vseh osnovnih šolah v občini bomo pričeli 1. septembra

Iz vsebine

Kočevska — naš naravni vrt

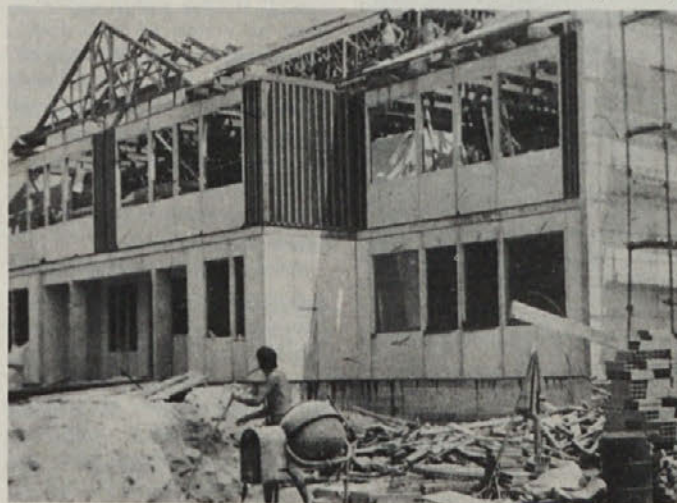
stran 4

100 let varovanja pragozdov

stran 5

O ravnanju z odpadki

stran 2

Gradnja šole v Stari cerkvi

(foto: P. Š.)

Volitve 1990

Volitve spomladi 1990 se hitro približujejo. Kako bomo volili pa ni povsem jasno, saj nimamo potrebne nove volilne zakonodaje. Za sedaj je jasno, da bodo volitve neposredne, tajne in z več kandidati za posamezne funkcije. Ponovno uvajamo funkcijo stalnega delegata »poslanca«. SZDL pa bo organizirala kandidacijski postopek in zagotavljala demokratsko predlaganje in določanje kandidatov za družbe-

nopolitični zbor skupščine družbenopolitične skupnosti.

Spremenjen bo tudi predkandidacijski in kandidacijski postopek, ki bo potekal po volilnih enotah, ki jih bo določil zakon.

Ko bodo pripravljene osnutki zakonov, ki bodo urejali volitve, bodo stvari jasnejše. Do takrat pa lahko nekatere stvari samo ugibamo.

Urban Dobovšek

O ravnanju z odpadki v posameznih DO v občini Kočevje

Odpadki se glede na vire nastajanja, količine, lastnosti in dopustne načine odstranjevanja razvrščajo v tri kategorije:

I. kategorija — posebno nevarni odpadki — v občini Kočevje jih ni

II. kategorija — nevarni odpadki, če letne količine iz posameznega vira presegajo 200 kg

III. kategorija — posebni odpadki, ki jih zaradi količine ali lastnosti ni mogoče varno odstranjevati skupaj s komunalnimi odpadki oziroma je to mogoče po njihovi posebni obdelavi.

V občini Kočevje smo opravili inšpekcijske preglede pri večjih DO, ki imajo nevarne in posebne odpadke, in sicer:

II. KATEGORIJA

INKOP KOČEVJE, ki s svojo dejavnostjo ali ravnanjem povzroča nastajanje nevarnih odpadkov kot je galvanski mulj, ki vsebuje tro-valentni krom, cink in nikelj. Galvanski mulj se začasno deponira v okviru omenjene DO (ca. 1500 kg/letno), kasneje se termično imobilizira v opekarni Straža — Novo mesto.

LIK KOČEVJE v svojem rednem tehnološkem procesu mesečno uporablja 1800 kg lužil, 600 kg lakov in 3300 kg razredčil in pri tem ostane ca. 250 kg nevarnih odpadkov (lak + lužilo) na teden ali ca. 1000 kg/mesec, katere sežigajo v okviru DO.

Omenjeni dve DO proizvajata nastajanje nevarnih odpadkov II. kategorije, ki se morajo odstranjevati z odlaganjem ali sežiganjem v posebnih pripravah. To se mora izvajati s takimi tehničnimi postopki, ki preprečujejo onesnaževanje zraka, zemlje in vode oziroma ne povzročajo ogroženost zdravja ljudi ali javne koristi, ogroženost zdravja živali in naravne življenske pogoje živali, onesnaženost okolja preko dopustnih, z zakonom določenih meja.

DO INKOP Kočevje je primerno rešila problem odstranjevanja nevarnih odpadkov. LIK Kočevje s sprotim tedenskim sežiganjem povzroča onesnaževanje zraka.

III. KATEGORIJA

MELAMIN KOČEVJE po do sedaj znanih podatkih povzroča s svojo dejavnostjo nastajanje posebnih odpadkov III.

kategorije, in sicer melaminsko in fenolno smolo ter impregnirano smolo kot tekoče odpadke, ki se shranjujejo v sodih v količini 20.000—40.000 kg/mesec in trdi odpadki (impregnirane plošče in žagovina) to so odpadki duroplasta v količini 80.000—100.000 kg/mesec. Omenjeni posebni odpadki se odvažajo na centralno odlagališče Kočevje—Mozelj.

TEKSTILANA KOČEVJE odvažajo na isto deponijo posebne odpadke, in sicer obarvana vlakna — odpadke sintetične v količini ca. 10.000 kg, bombažnih odpadkov ca. 600 kg in volnenih odpadkov ca. 400 kg na mesec.

Posebni odpadki III. kategorije se lahko odstranjujejo z odlaganjem ali sežiganjem. Odlaganje se lahko izvaja na odlagališčih, ki morajo imeti nepropustno podlago, zagotovljeno odvajanje meteoritnih vod ter zagotovljeno kontrolo in nadzor nad posebnim iztokom izcednih vod. Zaključen sektor odlagališč je potrebno sproti rekultivirati. To obstoječa centralna deponija v Mozlju ne zagotavlja.

Zavedajoč se resnosti zatečenega stanja na območju ravnanja z omenjenimi odpadki in akutnega problema neprimerne obstoječega odlagališča pri Mozlju je potrebno pod nujno preiti na novo (primerno) lokacijo odlagališča in prilagoditi ter posodobiti tehnologijo v DO na fazah zbiranja, transporta in deponiranja odpadkov.

Sanitarna inšpekcija bo imela stalni nadzor nad odpadki II. in III. kategorije (po posameznih DO) na podlagi evidenčnega spremljanja posameznih odpadkov od nastanka, zbiranja in odlaganja. Sprožili bomo akcijo za kratkoročno rešitev odlaganja odpadkov na obstoječem odlagališču v smislu saniranja posledic sežiganja in normalnega delovanja odlagališča do možnosti izkoriščanja nove primerne lokacije in potem dokončno saniranje obstoječe deponije.

Prosimo za pomoč in sodelovanje s strani uporabnikov oz. povzročiteljev odpadkov, DO Komunala Kočevje, SIS za komunalne in cestno dejavnost občine Kočevje in DPS v smislu rešitve problema, kajti samo s skupnimi moči lahko naredimo kar največ za čisto in zdravo okolje.

Oddelek za inšpekcijske službe občin Kočevje in Ribnica
Sanitarna inšpekcija

Razširiti zdravstveni dom

Prizidali mu bodo še tretji trakt

Delavski svet Zdravstvenega doma Kočevje je imenoval novi odbor za izgradnjo III. trakta zdravstvenega doma. Odbor vodi dr. Stanko Nikolič, v njem pa so še Ludvik Reček, Igor Aupič, dr. Tihomir Odorčić, Marta Zajc in Miroslav Golubič. Prejšnji odbor je prenehal delati, ko so bile omejene investicije v negospodarske objekte. Že prvi odbor — sedanj je že tretji — ki ga je tudi vodil dr. Nikolič pa je pripravil vso dokumentacijo za gradnjo, uredil parkirišče, telefonsko napeljavo in ostalo infrastrukturo, za kar je bil uporabljen denar iz samoprispevka.

Novi gradbeni odbor je sklenil, da je treba za gradnjo III. trakta zdravstvenega doma začeti čimprej in jo vnesti tudi v program revitalizacije Kočevske. Investicijo je treba tudi po-

novno ovrednotiti in zagotoviti denar za soudeležbo.

Po sedanj zamisli gradbenega odbora in drugih odgovornih občinskih organov naj bi bil tretji trakt dograjen že prihodnje leto, vsa gradnja in preureditev obstoječih prostorov pa do leta 1993, ko bomo v Kočevju slavili 50-letnico Zbora odposlancev slovenskega naroda (Kočevskega zbora).

Gradnja tretjega trakta zdravstvenega doma je nujna. To je že pred dvema letoma ugotovila posebna strokovna komisija Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo Slovenije, ki je v obsežnem zapisniku med drugim zapisala, da so v kočevskem zdravstvenem domu delovni pogoji zaradi utesjenosti sorazmerno slabi, čeprav ima doma relativno dobro opremo.

J. P.

Sledovi divjaškega uničenja na koncu Podgorske ulice (foto: J. Konečnik)

Lipa kliče na pomoč

Naša slovenska lipa je meseca julija spet preživljala težke čase. Pohlep po denarju je opravił svoje. Marsikatera ponosna dišeča lipa se je spremenila v oskubljen rogovile. To je svojevrsten zločin nad naravo, nad našo preteklostjo.

Kočevski naravni vrt sestavlja več gozdnih predelov, ki se zlivajo eden v drugega, vsi pa so pestri in zanimivi.

Pojem Kočevske so gozdovi kočevskega Roga, kjer kraljuje naravni gozd s čudovitimi bukvami in jelkami. Lepoto tega vrta človek ne doživi, če se skozenj pelje, potreba je vanj zakoračiti peš, saj je v vsakem letnem času vreden občudovanja. Pestrost debelin, drevesnih vrst, terena, skalovitosti, igre barv in svetlobe pa srečanja z živalmi nudi človeku obilo užitek, v kateremkoli letnem času.

Gozdovi kočevske Male gore predstavljajo drugi, zelo obsežen naravni vrt. Zanj je značilna pestrost drevesnih vrst, velike površine čistih bukovih gozdov in manjši smrekovi nasadi.

Tretji naravni vrt pa sega v nižinski del kočevskega polja, kjer so široke pašnike zamenjali smrekovi nasadi.

Celotna krajina je zelo zanimiva in pestra, saj so med

krošnjami iglavcev pomešani tudi listavci, obrobje gozdov pa prehaja v prostrane pašnike. Svojevrsno lepoto predstavlja tudi Kolpska dolina z nekoliko drugačno vegetacijo.

Že pred leti smo se resno dogovorili, da tega ne bomo več počenjali. Mislim, da je bil sprejet občinski odlok, kako se sme obirati lipovo cvetje oziroma, kako se z lipo ne sme delati. kaže, da je z odlokom nekaj narobe, kajti naša lipa je pred kratkim spet krvavela. Brez kakršnihkoli posledic so se nekateri posamezniki, prevzeti od pridobitniške mrzlice, kot zločinci spravili nad njo in ji zadali smrtonosne rane.

Bomo še dolgo gledali takšna in podobna barbarska početja z našo lipo, ki je del naše kulturne dediščine in simbol slovenstva?! Upam, da bodo gozdarji, skupaj z ustreznimi občinskimi službami, v bodoče učinkoviteje ukrepali, sicer naše ponosne lipe kmalu ne bo več.

Ive Stanič

Kratke novice

■ Pred kratkim sem se ustavila ob Titovem parku v Kočevju in z grozo opazila, da je del tega parka preoran in obdelan v vrtove, bohoto se krompir in ostala povrtnina. Zasklelo me je v srcu. Pozanimala sem se, kdo je to storil, pa sem zvedela, da so to storili ljudje, ki jim ne manjka zemlje. In spet me je zbolelo srce. (Ž. K.)

■ Naša godba ima veliko ambicij, toda kulturni dinar zanj je vse tanjši. Primanjkuje jim denar za nakup novih instrumentov, za uniforme godbenikom, mažuretkam in plesnim skupinam. Mar ne moremo s skupnimi moči obdržati te lepe dejavnosti, ki pomeni našim otrokom pa tudi starejšim občanom veliko radost in zadovoljstvo? Ne pozabimo, da nas včasih duševni kos kruha bolj osreči, kot poln želodec! (Ž. K.)

■ Člani moškega pevskega zbora Kočevje so priridili izlet na Goriško. Obiskali so kostnico na Oslavjah, ki so jo zgradile italijanske oblasti v spomin padlih v času I. svetovne vojne v letih 1914—1918. V Števerjanu so zapeli pred spomenikom padlih borcev in obiskali vinogradniško posestvo bratov Humar. Na tem vinogradniškem posestvu so v letu 1988 pridelali 235.000 litrov vina. Obiskali so tudi Gorico in njene znamenitosti. (V. D.)

■ Inflacija povzroča probleme tudi elektrogospodarstvu. Zato ni nobenega dvoma, da je potreben nov sistem o plačevanju porabljene električne energije. V pripravi na nov sistem je pričakovati še pogostejše odčitovanje električnih števec. To pa pomeni, da se bi s tem še hitreje pokasiralo denar za porabljeno električno energijo. Pri vsem tem je očitno, da je dvomesečno obdobje za današnjo inflacijo predolg in ga je treba skrajšati. (V. D.)

■ Delovna organizacija Melamin je med prvimi organizacijami v kočevski občini, ki je sprejela izziv občinskega razvojnega centra o skupnem nastopu kočevskega gospodarstva na sejmskih prireditvah v letošnjem letu. Na sejmju v Beogradu bodo namreč že uporabili usluge omenjenega centra. (M. D.)

■ Pri brunarici v Dolgi vasi je bilo strelsko tekmovanje s pištolo v organizaciji Občinskega odbora ZRVS Kočevje. Udeležilo se ga je prek 60 članov ZRVS. Najboljše rezultate so dosegli Anton Kavš, Tone Krkovič, Darko Čop in Tone Krevs. Namen tekmovanja je bil, da se člani te organizacije čimbolj izurijo v streljanju s pištolo. (V. D.)

■ Občinska izobraževalna skupnost in občinska skupnost otroškega varstva sta v mesecu juliju morali najeti kredite, da sta zagotovili sredstva za izplačilo osebnih dohodkov pri izvajalskih organizacijah. To je bilo potrebno zato, ker je redni pritok finančnih sredstev po sprejetih prispevnih stopnjah premajhen, da bi zagotavljali normalno delovanje šol in vrtcev. (P. Š.)

■ Sestajanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti je zelo redko. Večina njih je v mesecu juniju imela prve seje v letošnjem letu. Tako so bili obračuni za lansko leto s poročili o delu in plani dela ter finančnih sredstev sprejeti ob polovici poslovnega leta. Tak način usmerjanja dela izvajalcev ne zagotavlja normalnih možnosti za poslovanje niti ne izvajanje dela, saj izvajalci ne vedo kaj in koliko morajo delati, niti ne, koliko bodo zato dobili sredstev. Tudi to je eden izmed vzrokov, da svobodna menjava dela izgublja svojo vsebino in sistem planiranja in financiranja je čedalje bolj odvisen od iznajdljivosti in neznanem svetu pogojev, ki jih postavlja superinflacija. (P. Š.)

■ Letošnja Oslovska noč je v celoti uspešna. Obiskalo jo je rekordno število ljudi. Uspehu je nedvomno botrovala odlična in raznovrstna glasba. Srečelov je bil dobesedno razgrabljen, hrane pa je zmanjkalo že pred polnočjo. Pri polnočnem žrebanju vstopnic je osel Tinček zamenjal lastnika. Dobila ga je Zofija Tatarevič iz Ložin. Zmagovalec oslovske požrtije pa je postal Jože Režonja. Organizatorji se zahvaljujejo vsem posameznikom za izdatno pomoč ter delovnim organizacijam za prispevek za srečolov. (I. S.)

80 let Gasilskega društva Šalka vas

Jubilejno proslavo, ki je bila v soboto, 22. julija, se je pričela s paradno gasilcev skozi naselje, v kateri so sodelovali kočevski godbeniki. Nadaljevalo se je s slavnostnim delom, kjer je bilo orisano delo gasilcev od njihove ustanovitve, pa vse do današnjih dni. Poudarili so prizadevno prostovoljno delo gasilcev in krajanov pri obnovi gasilskega doma. Niso pozabili omeniti vse tiste, ki so dali gasilcev pomoč, da so tako zahvalno obnovitev lahko opravili. KK SZDL je podelila priznanje OF posameznim članom, predsednik OGZ Kočevje tov. Pavle Pogorelec pa je izročil odklivanja GZ Slovenije III. stopnje članom GD Šalka vas Francu Furlanu, Marjanu Kocjanu in Viktorju Koboli. Božidarju Po-

poviču, predsedniku KS je podelil posebno priznanje za razvoj gasilstva, ki ga podeljuje občinska gasilska zveza. KS je podelila PDG Rab posebno priznanje »Kipec rudarja«. Slovestnosti so se iz Raba udeležili: Berislav Pende, predsednik občine, Ugo Delamarič, predsednik OK SZDL, Joško Vidas, predsednik obč. sindikata in delegacija 17 gasilcev. Občino Kočevje je na proslavi zastopal predsednik IS Zdravko Turk, sekretar IS Mirko Ferlin in sekretar OK SZDL Urban Dobovšek. To srečanje so predstavniki obbeh občin, v katerih je sodeloval Alojz Eržen, predsednik občine Kočevje, izkoristili za medsebojno izmenjavo in dogovore o nadaljnjem sodelovanju. VD

Kratke novice

■ V Kočevskem tisku se pripravljajo na spremembo organiziranosti. 14. septembra se bodo delavci te organizacije na referendumu odločali o ustanovitvi družbenega podjetja. (M. D.)

■ V kočevski Opremi so se odločili, da bodo pri poslovanju uporabljali evropsko denarno enoto ECU. Smatrajo namreč, da je edino ta lahko osnova za realno primerjavo in realno planiranje. (M. D.)

■ V občini Kočevje je bilo konec julija letos 191 iskalcev zaposlitve, od tega največ iskalcev brez poklica in priučenih. (M. D.)

■ Do 30. junija 1989 bi morala posebna komisija pri Izvršnem svetu SO Kočevje pripraviti predlog reorganizacije upravnih organov in skupnih strokovnih služb samoupravnih interesnih skupnosti. Nova organizacija mora zagotavljati racionalnejše delo, hitrejše vodenje upravnih postopkov in zmanjšanje administrativnih delavcev, obenem pa tudi ponovitev postopkov in odpravo podvajanj ter nepotrebnih kontrol. (P. Š.)

■ Na zadnji skupščini Kulturne skupnosti so delegati soglašali o odcepitvi Knjižnice od Kulturnega centra. Sklep o tem so zaposleni izglasovali na referendumu. Nadaljnja usoda Kulturnega centra še ni zaključena, saj se bo jeseni tudi Muzej osamosvojil in postal Občinski splošni muzej. (V. D.)

■ Izvršni odbor Predsedstva OK SZDL Kočevje je podpril prizadevanja Sveta za varstvo okolja, da se ugotovijo vzroki za nadpovprečno obolenost Kočevcev. V ta namen bo izdelana natančnejša analiza. (V. D.)

■ Eden izmed kočevskih lovcev je konec julija obvestil Postajo milice, da je na poseki za vasjo Stara cerkev odkril nasad indijske konoplje. 200 m stran pa so miličniki našli še enega. Oba nasada so takoj uničili. (M. D.)

■ Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri POK SZDL Kočevje ugotavlja, da se večina DO intenzivno ukvarja z iskanjem kadra. Iščejo pa samo »formiran« kader, pozabljajo pa na njegovo vzgojo in razvoj v sami DO. Zato ocenjuje, da vlada na tem področju krizno stanje.

Kadrovskim službam manjka sodobnega znanja, vendar ne kažejo interesa za njegovo pridobivanje. Dokaz: neuspel poskus Delavske univerze ob organizaciji seminarja za sekretarje DO, kjer sta bili samo dve prijavi. (U. D.)

■ Tistim občanom mesta Kočevje, ki nam ob vsaki večji nevihti in tudi vmes presahnejo vodovodne pipe po več ur ponoči ali podnevi, se obeta boljše časi. Direktor Hydrovoda pravi, da so razlogi za tako pogoste izpade pitne vode v izrabljenih napravah ob črpališču, kamor pogosto udari celo strela. Naprave delujejo že od leta 1969. Rezervnih ni. Z novim črpališčem, ki bo avtomatsko vklopil in izklapljalo črpanje vode, bodo te težave

IZ KS OSILNICA

■ Gradnja dveh stanovanj na Selih pri Osilnici se je začela, trajala pa bo tri mesece. Gre za kadrovske stanovanje, ki ju gradi Gramiz iz Kočevja. (J. P.)

■ Novega učitelja dobi osnovna šola v Osilnici z novim šolskim letom. Poskrbljeno je tudi že za njegovo začasno nastanitev, dokler ne bosta zgrajeni stanovanji na Selih. Dosedanja učiteljica Anica Štimec je upokojena. (J. P.)

■ Ponudbe zbirajo za gradnjo kajakaškega rekreativnega centra in ureditev kajakaške proge pri Starih malnih pa tudi za ureditev mesnice v Osilnici. (J. P.)

■ Popravljajo škodo, ki sta jo septembra lani zaradi naliva povzročila potok Belica in njegov pritok Jarek. Dela izvaja Hidrotehnik inženiring, ki je že prej utrdil brežino pri Ložcu (kjer je Kolpa izpodjedala cesto) in na kajakaški stezi v Starih malnih. (J. P.)

■ Kajakaška šola je za letos zaključila pouk. V juliju letos jo je treh enotedenskih izmenah obiskovalo skupaj 32 učencev. (J. P.)

■ Vrtina za Ribjek je dokončana, na vodovod pa bo priključena predvidoma prihodnje leto, ker zdaj Hydrovod za ta namen še nima denarja. Krajani pa so v organizaciji KS Osilnica in KŠD Tone Ožbolt s prstovoljnimi delom tudi že opravili večino del, da bo vodo od tu dobival tudi bodoči objekt kajakaškega centra v Starih malnih. (J. P.)

Kratek stik

Umiranje na obroke

V letošnjem letu bi morali z največjim spoštovanjem stopiti v gozd. Vsaj letos, ko gozdu posvečamo posebno skrb, ko praznujemo okroglo obletnico uspešnega varovanja gozda. Gozdarji se trudijo, da bi nam gozd odkrili in pravi luči, zato nam posredujejo strokovne podatke, nas vabijo v gozd, se z nami pogovarjajo. Sicer pa, gozd razumeti, doživljati usodo neskončno velike žive tvorbe, ni lahko. Kar priznajmo, da gremo največkrat v gozd iz prav banalnih koristiljubnih namenov in le redkokdaj zato, da se v njem odpočijemo, ga opazujemo, se učimo, ga razumemo.

Večina pa se zaveda, da je z gozdom nekaj narobe. Veliko jih je, ki krivijo stroko. Povedati znajo, da je bilo takoj po vojni storjenih veliko napak s totalno sečnjo, da uničujejo gozd sami gozdarji s svojimi

odpravljene. Nove naprave naj bi začele služiti svojemu namenu čez dva meseca. Do takrat pa stiskajmo pesti, da bi bilo neviht z bliskanjem in strelo čim manj. (S. J.)

■ Ob nakupu blaga iz blagovnih rezerv so se pokazale vse značilnosti današnje družbe tudi v Kočevju. Vse nerodnosti od ZIS-a do trgovcev so dodobra izkoristili objestneži, ki jih pri nas ni malo. Prav mrzlično so čakali v vrstah, nekateri po večkrat in v različnih trgovinah. Trgovci znajo povedati, da je bilo v vrstah videti tudi take

KOČEVSKI MOZAIK

V zadnjem mozaiku so občani spraševali, zakaj se je poslabšala gostinska ponudba v bistrojih Šport in Saša ter kdaj bomo v Kočevju dobili samopostrežno restavracijo. Za odgovore smo zaprosili oba lastnika gostinskih lokalov ter Komite za družbeni razvoj in urejanje prostora občine Kočevje. Odgovor smo prejeli le od slednjega, kar kaže na odnos obeh gostincev do mnenj občanov.

Enako kot občani tudi pristojni upravni organi ugotavljamo, da se je gostinska ponudba v bistrojih (bistro ŠPORT in bistro SAŠA) poslabšala, tako da ne zagotavljajo nobenih jedila, ampak le pijače in napitke. V zvezi s temi ugotovitvami imamo naslednje stališče:

Res je, da so po pravilniku o minimalnih tehničnih pogojih poslovnih prostorov za gostinsko dejavnost in storitvah v gostinskih obratih, gostinski obrati, ki poslujejo pod firmo bistro (okrepčevalnica), dolžni poleg pijače in napitkov nuditi enostavnejša toplja in hladna jedila, vendar po predpisih, ki urejajo to področje (obrti zakon, zakon o gostinski dejavnosti) ni možno prisiliti samostojnega gostinca, da v obratu v zasebni lasti (npr. bistro SAŠA) opravlja storitve, za katere nima lastnega ekonomskega interesa, pri tem pa ne stori nobene kršitve, ki je po zakonu razlog za odvzem obrtnega dovoljenja. Tako je možen le postopek za spremembo firme, oz. usklajitev ponudbe, sicer se pa z ukrepi davčne politike (davčna olajšava za ponudbo hrane) trudimo povečati interes zasebnih gostincev za izboljšanje ponudbe. V bistveno drugačnem položaju je samostojni gostinec, ki opravlja dejavnost

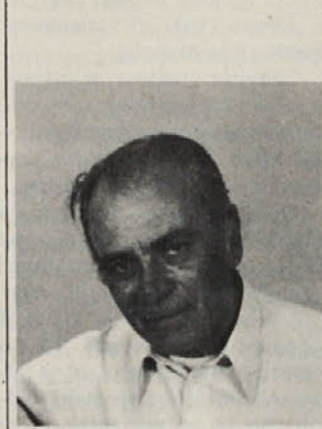
v najetem družbenem poslovnem prostoru (ŠPORT bistro). Po pravilniku o oddajanju poslovnih prostorov v najem, ki ga je Izvršni svet občinske skupščine Kočevje sprejel v avgustu 1988, se na predlog komisije za drobno gospodarstvo najemniku lahko odpove najemna pogodba in zahteva izpraznitev poslovnega prostora poleg razlogov po samem zakonu tudi v primeru, če spremeni ali bistveno omeji poslovno dejavnost brez soglasja pristojnega organa oziroma najemodajalca. Tako bo komisija o tem razpravljala.

O možnosti samopostrežne restavracije v Kočevju DO Hotel Pugled misli naslednje:

Hotel Pugled je bil zainteresiran za ustanovitev samostojne samopostrežne restavracije v prostorih sedanjega Restavracije. V času vodenja aktivnosti pa so ugotovili, da bi bila takšna restavracija smotrna in ekonomsko upravičena samo v primeru, če bi na dan prodali 3.000 obrokov. Ker je to v Kočevju zaenkrat nemogoče, so od ideje zaenkrat odstopili in se odločili za organizacijo pripravljavanja hitrih obrokov.

Vodja odseka za plan in analize: Marta Briški, dipl. iur.

Čas, zarisan v obraz

MIHAEL BUBRIH

Trg Zbora odposlancev 16, upokojenec, 70 let, po narodnosti je Romun, v Kočevju živi že 45 let.

Obljavljamo sliko novega občana za ugibanje.

Objavljamo sliko novega občana za ugibanje.

Mimogrede

Oslovsko noč v Mozlju

— Oslovsko noč, ki je letos že osmič po vrsti, sem obiskal prvič. Ugotavljam, da sem res pravi osel, ker nisem že prej redno obiskoval teh prireditev.

uslužbenec, 26 let

— Prebivalci Kočevja smo med seboj odtujeni, razbiti in se doma nikakor ne moremo »uloviti«. Tu pa se brez posebnega prizadevanja znamo zblížiti in ugotoviti, da smo pravzaprav prijatelji in da drug drugega potrebujemo.

slikar, 36 let

— Lep in raznovrsten program. Obiskal sem več podobnih javnih prireditev v Sloveniji, pa moram reči, da se tako poceni nisem še nikjer zabaval.

gledališki igralec iz Nove Gorice, 35 let

— Tu je vse odlično organizirano, le za tancanje imate premalo prostora. Škoda, da nismo videli vašega magarca. Tudi to je oblika druženja in utrjevanja prijateljstva iz obeh strani Kolpe.

družba iz Brod Moravice, 19—26 let

— Dejstvo, da vam pri organizaciji in izvedbi pomagajo brezplačno ljudje in delovne organizacije od Kolpe do Ribnice, pove vse. To je zame fenomen.

gostinski delavec, 29 let

— Všeč so mi zabave, kjer je tudi disco glasba. Le tam lahko ustvarimo pravi žur. Pri nas v Sloveniji je vse premalo takih zabav. Pri vas je vse super.

pevka iz Ljubljane, 17 let

— Niti plesati ne morem. Vse divja — mlado in staro. Glasba je prehrupna. To je prava norišnica. Z avtobusom grem domov; to ni za moje živce.

upokojenec, 61 let

— Vsako leto načrtujeva z možem dopust tako, da lahko prideva tudi na Oslovsko noč. Tu je zelo lepo in zabavno, pogrešava pa folkloro in več domače glasbe. Moderno glasbo poslušava že dovolj v Franciji.

profesorica stenografije iz Memersa (Francija), 40 let

— Kupujem srečke in ne gledam na denar. Želim se predvsem zabavati.

gostinska delavka, 51 let

— Take prireditve ni sposoben nihče organizirati, niti podjetje niti privatnik in še manj politična organizacija. Tudi jaz ne morem konkurirati mozelskim organizatorjem.

zasebnik, 38 let

— Organizacija vaše prireditve je podobna velikemu koncertu. Všeč nam je vaša zamisel o brezplačnem prevozu. Pri vas smo bili odlično postreženi. Predvsem smo veseli, da smo »ogreli« publiko. Tudi mi smo prosili boga, da ne bi deževalo.

člani ansambla Srebrna krila, 20—31 let

— Name so napravile največji vtis pevke. Le kako je bogu uspelo ustvariti tako čudovita bitja.

študent, 24 let

— Za čudovitega osla nam ponujajo celo marke, toda ni denarja, da bi ga prodali. Pri nas bo ostal, dokler bo živ. Na Oslovsko noč bomo še prišli.

delavka, 30 let

— Dobra glasba, dobra organizacija. Vse O.K.

cvetličar, 45 let

— Slovenci, ki živimo v našem predelu Belgije, organiziramo svojo veselico vsako leto za 1. maja. Naše veselice so bolj mirne in nanje ne pride toliko ljudi. Predvajamo samo slovensko domačo glasbo. Zato sem na Oslovski noči še posebej užival, ko je igral Alč, s katerim sva bila v mladosti sošolca.

slovenski izseljenec iz Charlerioia (Belgija), 40 let

— Prehitro je zmanjkalo hrane in prehitro je bilo vsega konec.

ing., 27 let

— Letošnja Oslovsko noč je najboljša. Poskrbeli ste za odlično presenečenje. Sestri Nastja in Sandra iz Ljubljane delujeta kot prava bomba.

poklicna svetovalka, 32 let

— Všeč mi je bilo to, da so disco glasbo peli v slovenščini.

prosvetna delavka, 41 let

— Če bi plačal vstopnino, bi bil pa res velik osel. Ni ograje, da je ne bi preplezal. Tudi pil in jedel sem zastonj. Tudi drugo leto bom prišel brez ficka v žepu, pa se bom imel boljše kot drugi. Ha, ha, treba je znati. Jaz sem za vas doktor.

mlajši fant

— Slaba veselica, nobenega mrtvega ni bilo.

brez zaposlitve, 30 let

— Ideja z več različnimi ansambli predstavlja pravi zadek v polno.

občan, 49 let

— Oslovsko noč prekaša celo tako velike in znane prireditve, kot so Lipovljanska, Slunjska, Daruvska... To je prireditve, ki ima glavo in rep. Na vaši veselici se zabava vsa struktura prebivalstva. Občutek imam, kot da jo je oblikoval najboljši režiser v Jugoslaviji.

producent iz Zagreba, 35 let

— Oslovsko noč je ena redkih prireditev, kjer nam ni bilo potrebno posredovati.

dežurna nočna ekipa PM

— Oslovsko noč je ena najlepših veselic na Slovenskem. Podaljšali bi jo lahko še naslednji dan. Všeč mi je tudi to, da ni izkoriščevalska. To je human, kulturni, ljudski dogodek, ki ga velja ponavljati.

svobodni kulturni delavec, 49 let

Pripravil: Ive Stanič

Kočevska — naš naravni vrt

»Človek lahko živi brez lesa, ne more pa brez gozda«. To je geslo naprednih dežel, ki se vedno bolj uveljavlja tudi pri nas. Zaradi vrednotenja tudi drugih dobrin gozda in ne samo lesa, smo svet kočevskih gozdov poimenovali v naravni vrt.

Prav letos poteka sto let, odkar načrtno varujemo in negujemo naše naravne gozdne zaklade. Tako nam je uspelo ohraniti nekaj pragozdovnih ostankov, ki predstavljajo redkost celo v evropskem merilu.

In na koncu se srečamo z bistvenim vprašanjem: Ali znamo vse te lepote našega naravnega vrta dovolj ceniti in občudovati? Morda bi se naš

odnos do gozda spremenil, če bi vanj zahajali večkrat. Ni dovolj oditi na Bazo 20 in potem reči, da smo bili na Rogu, pa v bistvu gozdov sploh nismo videli. Tujci, ki zahajajo na Kočevsko in znajo bolj kot mi ceniti vse kar je naravnega, kar obstanejo in na glas sprašujejo, če je vsa ta lepota resnična.

Anton Prelesnik, dipl. inž.

— Nekoč v davnih časih je živel gozd, v katerem ni bilo odpadkov, nepoklicnih sekačev, povzročiteljev požarov...
— Danes pa živi gozd, gozd, gozd...

V Opremi se stanje izboljšuje

Po preteku nekako dveh mesecev začasnega ukrepa družbenega varstva v kočevski Opremi, smo se o oceni stanja pogovarjali s predsednikom začasnega organa družbenega varstva Božidarjem Zajcem.

Takole sva začela najin pogovor:

»Da bi proučil stanje v Opremi in nato tudi odgovorili, ali sem pripravljen sanirati to stanje,« je bilo povabilo Izvršnega sveta Kočevje. »Po grobi oceni Opreminega premoženja in zatečeni zadolžitvi sem ugotovil, da je ta kolektiv bolj kot česa drugega potreben sanacije zaradi medsebojnih odnosov in pomanjkanja vodenja za doseg glavnega cilja — to je profita, kot pa zaradi same finančne situacije, saj je recimo premoženje nekajkrat več vredno, kot je zateče dolg. Kot izhodišče sem postavil profesionalne podjetniške odnose, kar pomeni, da delamo po zadolžitvah začasnega organa družbenega varstva in nič več po opisih del in nalog. Po 15. avgustu pa bomo šli v intenzivno revitalizacijo vseh poslovnih funkcij, zlasti tržne in sistema informatike.«

V pripravi imajo že tudi projekcijo novega statuta, ki predvideva obliko družbenega podjetja s tremi osnovnimi pro-

grami, ki bodo tudi bilančne enote. V odvisnosti od rezultatov bodo določene tudi plače delavcev.

»Seveda pa gre po tem grobem opisu pri saniranju stanja za nov koncept, katerega žal v naši družbi še nismo vajeni, zato je nekaj manjša pripravljenost v Lesni predelavi dokaj normalna. Namreč prav ta TOZD je najbolj čutila sladkosti klirinškega izvoza. Ker pa je ravno na tem programu precej odprtih nerealiziranih projektov, bo potrebno v primeru, da se ugotovi, da konsolidacija kompletnega programa ne bo možna, poiskati sposobne kooperante in istočasno začeti postopek likvidacije tega programa.«

Cilj začasnega ukrepa družbenega varstva v Opremi je torej jasen: »Realno premoženje podjetja ne sme več padati, pač pa ga je potrebno ustaviti in z novim letom že tudi beležiti trend rasti oz. profit, firmi pa vrniti ugled, ki ga je na tržišču svoje dni že imela.«

M. D.

Kaj gozdarji še (!) delamo na Rogu

Mogočni gozdovi jelke in bukve — domovanje medveda, volka, risa in jelena; pragozdovi — kjer še ni pela sekira; legendarni Rog.

Že pred sto leti so gozdarji v nepreglednih gozdovih upoštevali sonaravno načelo gospodarjenja. Prebiralni gozd, to je gozd z naravno obnovo, s temu gozdu domačimi drevesnimi vrstami — jelko, bukvijo, javorom, ter skrbjo za vsako drevo. Tako so imenovali svoje delo. Še več! Umni gozdar — Leopold Hufnagel nam je v prvih gozdno-gospodarskih načrtih z drobno pripombo »naj ostane pragozd...« že pred sto leti in v srcu nepreglednih pragozdov na Kočevskem predal v varovanje dragoceno naravno dediščino. Gozdarji smo nekaj ostankov prvobitne narave — pragozdov ohranili do danes.

Pravzaprav je bilo tedaj moderno golesočno gospodarjenje. Posekaj na golo, posadi s smreko, posekaj na golo — je bilo delo, ki ga je človek mnogo lažje nadzoroval in usmerjal. Nastajale so velike smrekove gozdne puščave. Toda gola skalnata kraška tla, veter, led in sneg, ki je lomil in prevračal smreko, erozija — so bile nepredvidljive posledice.

Preveč je dejavnikov, zaradi katerih je danes gozd ogrožen.

Tomaž Dulmin, 7.d

Danes vemo in verjamo: narava zna najbolje.

Naravni gozdovi so zdravi, močni, varujejo tla, čistijo vodo in zrak, so domovanje živali — zavetišče. Dajejo nam les, prostor za sprehod, mir in tišino.

In kaj delamo gozdarji na Rogu? Varujemo gozd, pa čeprav se često vidi le motorna žaga, traktor, kamion in cesta.

In kaj še želimo gozdarji upoštevati na Rogu? To, o čemer gozdarji vemo, pa ne povemo in tudi vse premalo podpiramo — večnamensko delovanje gozdov.

Skrb za naraven gozd z vsemi — tudi neimenovanimi »splošnimi« funkcijami je bila vedno prisotna z načelom sonaravnega gospodarjenja z gozdom. Gre za varovanje tal, vodo klimo — vplive, ki jih vse premalo poznamo. Problem gozd divjad bi morali prikazati ločeno, saj postaja vse bolj splošno nekoristna funkcija.

Ostanejo nam še turistično rekreativna, poučna, raziskovalna in estetska funkcija, ki jih združeno prenašamo na osrednji del Roga.

Seveda bodo polno zaživele le z oživljanjem vse Kočevske.

Zato kljub čudnim časom zapisujem ideje »za naprej«, v razvedrilo in opozorilo:

1. Kočevska — naš naravni vrt
2. Kočevska — zdravo, zeleno, naravno okolje, hrana, zelišča, zrak tišina
3. Kočevska — zeleni turizem, konji, pešpoti, pohodništvo, gibanje, samota
4. Kočevska — pradedni gozdovi, lesene kočice, oglarske kope, gozdne železnice

5. Kočevska — domovanje medveda, volka, risa, jelena.

V sto letih se marsikaj doživi, spremeni in preteče veliko vode — zato v iskrih pogovorih pod stoletnimi orjaškimi jelkami in bukvami razvijamo »za naprej«:

V primerno aranžirani, poudarjeni divjini rajhenavske doline pod Rogom je neopazna obora — živalski vrt na prostem. V naravnih ogradah so zveri, prosto se giblje privajena jelenjad, urejene steze... sprehodi, opazovanje in filmanje živali, jahanje, polharska noč in še kaj.

Na Žagi pod vrhom Roga je muzej v naravi. Ogledi starodavnih del, koč, oglarjenja in gozdov z gozdno železnico, ki je nekoč že sopihala na roškem platoju. Nevsiljiv prikaz življenja in dela v gozdu ter ogled naravne dediščine, ki so jo na Rogu zaščitili že pred sto leti — pragozd. Urejene jahalne poti, taborjenje, organizirani pohodi...

Načrtovana aktivnost na relativno malem področju zagotavlja mir, tišino, lov na ostalem območju. Oživljene vasi, letališče v Kočevju, čista reka Kolpa, sodoben marketing in še kaj — vse to je samoumevno zaledje.

Tako — take bi lahko bile ideje »za naprej«, ki nas bodo zateleke bolj ali manj pripravljene, a vedno le v zdravem naravnem gozdu, ki sam obnavlja vse svoje člene. Samo tako jih lahko vgradimo v naše cilje in načrte.

Vsi se moramo zavedati, da so gozdovi in sploh vsa živa narava nekaj, kar smo podedovali za prihodnost.

Rado Skender, 6.a

Drevo živi sto, dvesto, tristo let; v sto letih pa preteče veliko vode — seveda. Zato upoštevamo že danes in tukaj:

Vse lepo in zanimivo gozdu: — zaščita in oznaka zanimivih, starih dreves, kočev, posebej ob cestah, v bližini koč, jas...

— ohranitev mogočne podedbe jelovo-bukovih gozdov

— skriti smrekovi nasadi, razen obstoječih, ki bodo skupaj z ograjo ob Roški cesti ilustracija dela in problemov v jelovo-bukovih gozdovih

— vzdrževanje več jas, posebej ob kočah in cestah

— odpiranje razgledov z vrhov ter ob cestah

— vzdrževanje in preprečevanje zaraščanja vidnih ostankov tras gozdnih železnic in nasipov

— oblikovanje v sestoj razpotegnjenega gozdnega roba s samostojnimi močnimi drevesi ob jasad, kočah

— vzdrževanje okolice studentov, vodnjakov ter pozor pri

gradnji prometnic in spravilu lesa

— obeležje spomenikov iz NOB.

Vzdrževanje in oprema objektov:

— cest, koč (iščemo dobrega gospodarja)

— ureditev žage Rog

— ureditev sečišč in skladišč ob cestah (velja razmisliti o znižanju norm za nekaj odstotkov ter v zato pridobljenem dodatnem času, ali o »negativni stimulaciji« za gozdni red)

— vzdrževanje kažipotov, klopi, ruševin roške žage

— odstranitev »ovir«, ki motijo prosto gibanje obiskovalcev.

Skrb za ohranitev našega gozdnega bogastva in čuvanje njene lepote naj postane last nas vseh.

Grega Kobe, 7.b

Mogočni roški gozdovi so dokaj naravno ohranjena gozdna krajina, ki jo pripravljeno ponujamo v ogled. Seveda človek z vse več prostega časa in nekaj »pod palcem« ostaja aktiven. V starinsko zgrajenih stacionah s sodobno notranjo opremo in solidno oskrbo nudimo bivanje, opremo... ter organizirano vodstvo.

Gozd je naše naravno bogastvo

Lidija Blatnik, 1.d

Priprava gradiva in objektov za ogled in ekskurzije:

— teksti, posterji, fotografije, stari načrti

— tuji jeziki

— predvsem pa domisleki.

Mnoge našete drobne ideje so že našle svoje mesto v gozdovih. Celotno delovanje na Rogu bo torej poudarjeno naravovarstveno — od popolne zaščite pragozda do skrbnejše ureditve naravnih gozdov, ki bodo »primerno aranžirana divjina« za ogled.

Tako — čaka nas vse več tudi negozdarskih nalog.

Tomaž Hartman, dipl. ing. gozd.

Čuvajmo, kar je radodarno do nas dolga stoletja

Sonce je prodrlo skozi oblake in jutranja megla se je začela umikati. V krošnjah dreves so zaščebetale ptice. Gozd je zadihal. Proti mestu se širi svež vonj po cvetju, travi in smrekah... Obrobje gora je zažarelo v soncu. Sedaj se jasno vidi vsako drevo. Vsako je drugačne barve; smreke so temne, lipe in macesni so svetli. Drevesa ob obrobju gozda se svetijo, na njih je polno rosnih kapelj, taki biseri pa so tudi na travnikih in poljih.

Čebele že hitijo od cveta do cveta. Trava na smučišču je poteptana, smučišče samo pa je kot obrta glava sredi gozdov. Žičnica v tem času miruje. V brunarici je tiho. Ob tej uri še ni nobenega. Mize in stoli, ki niso bili pod sreho, so mokri od rose. Vrata in okna so zapahnjena, v notranjosti se nič ne gane. Streha brunarice se blešči kot kraljevska krona in jemlje vid. Prav nasprotno je na drugi strani ceste. Krave se že pasejo; največ je črna belih mlekaric, tu pa am se najde kaka rjava. Teličkov ni, so pa zato biki, ki se oblastno sprehajajo ob ograji pašnika.

Skozi ograjo je napeljana elektrika in gorje biku, ki bi se spozabil in prišel preblizu ograji. Makadamska pot pelje v gozd. Po njej hiti avto, samo po zvoku lahko sklepaš, kje je. Ob vnožju gozdov leno teče Rinža. Vsa zelena nosi s sabo mulj in travo. Njene gladine se dotikajo redke vrbe, malo dalje pa je čezno speljan most.

V gozdu se zasliši brnenje motorne žage, kmalu pa hrušči in težak padec podrtega drevesa. Iz mesta se vali gost goreč dim iz tovarne. Ljudje so že prekinili mir v gozdu in ga začeli uničevati. Tudi po reki plavajo zdaj razni odpadki. Petje ptic je utihnilo. Kot da so začudene nad tem, da ljudje uničujejo tisto, kar je radodarno do njih vsa ta dolga stoletja.

Matija Nanjara, 7.F

(foto: J. K.)

(foto: J. K.)

100 let varovanja naravne dediščine — pragozdov na Slovenskem

PRAGOZD — osupljiva mogočnost rasti stoletnih orjakov, spoštljivost pred radoživo starostjo, patinasta večnost in monolitnost, skrivnost življenja na skali — tudi tako bi lahko opisal pragozd na Rogu.

Prvobitne, nedotaknjene narave imamo v Sloveniji le malo. Taki so morda gorski potočki, kak nedostopen skalnat vrh, podzemne jame in le nekaj pragozdnih ostankov, ki smo jih gozdarji uspeli obvarovati do danes.

Kaj je pragozd? To je gozd, kjer še nikoli ni pela sekira. Narava tu nemoteno uveljavlja svoje zakone. V večnem ciklu umiranja in ponovnega rojstva je življenje povezano v trden in zdrav sistem.

Na vsakem koraku se nam odpirajo podobe mogočne pragozdne narave: petstoletni orjaki so kot stebri v katedrali, mlado drevje se radoživo vzpenja za svetlobo, na omaganih trhležih klije novo življenje. Pod koraki šumi listje, v podzemnem mestu nevidne množice mikroorganizmov pripravljajo hrano, zadržujejo dragoceno vodo...

Natikam si naočnike umetnika, gozdarja, tehnika, biologa. Življenje imenujem sistem, merim in brskam po njem, poskušam razumeti. Za vedno nove zakaj — ne zapišem zmeraj zato. To je zanimivo — včasih tudi uporabno — naočniki pač.

In vendar — v pragozdu se najraje sprehajam. Človek, tu se počutim nekako na pravem mestu v odnosu do narave, zavedam se korenin v naši zemlji.

Kaj nam pomeni pragozd? Dragoceno naravno dediščino seveda, in zanimivo učno delavnico. Končno priznavamo:

narava zna in more, človek le poizkuša. Dandanes se vse bolj zavedamo svoje razdiralnosti, naravo smo marsikje nepopravljivo oskrunili. Železni naravni zakoni, ki jih spoznavamo v pragozdu, nas učijo varčnega ravnanja z energijo, trajnosti in varnosti.

Gozdni rezervati v Sloveniji

Pragozdov imamo v Sloveniji le dober ducat. Seveda so to le manjši in danes ne povsem nedotaknjeni predeli. Onesnažen zrak, kisel dež, preštevilna divjad in nenazadnje tudi obiskovalci motimo naravni razvoj. Vendarle je v teh odmaknjenih gozdnih predelih ohranjen prvobiten duh narave.

Večina pragozdov je danes ohranjenih na visokokraških planotah, kjer domujeta jelka in bukev. Gozdarji, ki nam je naravni gozd učni laboratorij, smo mrežo gozdnih rezervatov razširili po vsej Sloveniji. Tako so prepuščeni naravnemu razvoju tudi gozdovi v nižinah, v Prekmurju, na Krasu... Poleg pragozdov je zaščiteno preko 170 novih gozdnih rezervatov skupne površine 9000 hektarjev. Oznaka gozdnih rezervatov je enotna: z modro barvo so označene oddelčne meje, na vidnem mestu pa bodo postavljene informativne table, ki bodo opozarjale na izjemnost zaščitnega predela. Seveda: tu ne bo več pela sekira, ne bomo sekali palic, kurili ognja, nabirali cvet-

lic, povzročali nemira... Številne obiskovalce pa radi pospremimo gozdarji.

In na Kočevskem? Prostrana gozdnata krajina Goteniške gore, Stojne in Roga je pravzaprav še pred sto leti samevala kot nepristopen pragozd. Zahvaljujoč gospodarski racionalnosti kneza Auersperga je že tedaj delovala gozdarska služba. Pod vodstvom umnega gozdarja dr. Leopolda Hufnagla se je uveljavilo sonaravno načelo gospodarjenja z gozdovi in nam ohranilo mogočne gozdove jelke in bukve. Še več — v prvih gozdno-gospodarskih načrtih nam je dr. Hufnagel z drobnopripombo za nekaj oddelkov: »naj ostane pragozd...« — že pred sto leti in v srcu nepreglednih pragozdov predal v varovanje dragoceno naravno dediščino. Gozdarji smo nekaj ostankov prvobitne narave — pragozdov — ohranili do danes.

Tako se lahko ponašamo z največ in najlepše ohranjenimi pragozdovi v Sloveniji.

Pragozd Pečka in pragozd Rajhenavski Rog sta mogočna trdnjava jelke in bukve in tudi najbolj raziskana in obiskana gozdna rezervata na Rogu. Dragocena sta ne samo kot mogočni naravni muzej, temveč sta tudi zanimiva učna delavnica.

Manj poznan je manjši bukov pragozd Kopa na Rogu.

Znameniti udorni kraški kotel — Prelesnikova koliševka, se zaradi toplotnega obrata — mrzliča na dnu, ponaša s prvotnim smrekovim pragozdom ter številno floro, ki bi jo sicer našli v mrzlem podnebju gora ali daleč na severu.

Na Stojni, prav blizu Eleonorene jame, samevala pragozd Strmec, Borovška gora s prepodnimi ostenji nad Kolpo pa v svojih nedrjih skriva malo poznani pragozd Krokar. (T. H.)

Intervju z mojim dedom

Sem na obisku pri dedu v Prigorici. Sedi za mizo in mama ga postreže s kavico. Vsedem se poleg njega. Je tih človek, ki ne govori veliko, vendar misli, ki jih izreče, so vedno preudarjene in globoke.

Vem, da je ata lastnik gozda, zato se v tej smeri lotim pogovora z njim.

Kje se nahaja tvoj gozd in kakšno površino zavzema?

Ljubi otrok, če upreš oči na Veliko goro, vidiš Bele svate. Na tej strmini je del našega gozda, drugi del pa je malo nad vasjo, ki se imenuje Bukovica. Vsega gozda skupaj je okrog 4 ha. V njem ne izkoriščam gozd kot materialno dobrino ampak ga tudi negujem. Večji del mojega življenja je ostalo v gozdu in tudi tam sem izgubil zdravje. Zakaj???

Že kot šestnajstletni otrok — otrok brez matere, sem si moral kruh služiti sam. Imel sem starejšo sestro, ki je bila poročena z gozdarjem.

Z njim sem hodil pozimi in poleti v gozd. Z lesenim vozom, ki ga je vlekel par konj, sva vsako jutro že ob štirih zjutraj krenila od doma.

Motornih žag takrat ni bilo, ampak sva sekala in rezala les z ročno žago. Pri delu nam je pomagal še cepin, sekira in debele verige. Vlaka niso bile tako speljane kot danes, ampak so konji na pol v blatu vlekli težak les. Čeprav je bilo delo naporno, težko, sem sebi in nato svoji družini služil dvajset let.

Kako to misliš?

Ko sem se oženil, je tvoja mama podedovala od svojih staršev ta gozd. Začel sem skrbeti zanj. V vasi pa so bili vaščani, ki niso bili sposobni za delo v gozdu, zato sem tudi njim pomagal.

Si bil kdaj žalosten v gozdu?

Da. Dobro se spomnim leta 1964. Bila je nedelja. Sedel sem tako kot danes v kuhinji in kar naenkrat je postala zunaj popolna tema. V trenutku se je začelo neurje — ogromen vihar. Iz Italije je prihrumel orkan, ki mi je del gozda popolnoma uničil. Preko 150 m³ dreves, izruvanih s koreninami, je ležalo drugo na drugem. Prvi trenutek, ko sem videl to početje, sem se zgrozil. Mesece dela, od samega jutra do poznega večera je trajalo, da sem rešil les in počistil izruvane korenine. Danes rastejo lepa drevesca, ki jih bodo lahko uživali šele vnuki.

Kako pa danes poteka delo v gozdu?

Čeprav je delo v gozdu vedno zahtevno in naporno za sekača, je danes veliko lažje. Ročne žage so nadomestile motorke, konjsko vleko so nadomestili traktorji — vlačilci, človeške roke za nakladanje pa so nadomestili tovornjaki — nakladači. Za konec naj ti povem, da od gozda lahko iščeš korist le takrat, kadar vanj veliko vlašga.

Kaj mi misliš s tem povedati? Gozd moraš negovati, ga čistiti, odstranjevati bolna drevesa, drevesa slabše kvalitete in ga tudi pomlajevati.

Čeprav sem že star in nisem več sposoben za to težko delo, rad gledam drevesa, ki so žulji mojih rok in jih bodo uživali moji vnuki.

Nika Cebin, 6.a Osnovna šola Zbora odposlancev Kočevje

(foto: J. K.)

Na pobudo več občanov uredništvo postavlja naslednja vprašanja:

1. Glede na zaporo mesta — centra Kočevja postavljam vprašanje, ali je kdo pomislil ob tej odločitvi, kako bi prišla gasilska avtostacija **hitro** na kraj požara, če bi v centru mesta zagorelo ponoči?

2. Po čigavem vzorcu je organiziralo namišljena večerna korza, ko pa vsi vemo, da to ni v navadi občanov mesta Kočevja?

3. V kolikor so organizatorji te nepotrebne zmede v turistični sezoni mislili kaj na turiste, so jim s tem naredili samo medvedjo uslugo, saj se turist ne znajde in ne more ustaviti v centru mesta, zato potegne dalje in si verjetno »priveže dušo« onstran Kolpe ob slabih spominih na mesto Kočevje!

4. Ali zapora pripomore k dvigu — 10% posebej še ob »dirkah motoristov« skozi zaprto cono?

5. Kdo je strokovno uredil prometni režim?

Smo pač taki, da slabosti kaj hitro »strokovno« kapi-ramo...

Srečala sta se staro in novo

(foto: J. K.)

Odpiramo vrata — povabljeni vsi!

Gozdarji smo nekoliko nerodni pri predstavitvi našega dela, čeprav vsako leto pospremimo po gozdovih gozdno-gospodarskega območja Kočevje kar nekaj tisoč obiskovalcev, od šolarjev do mednarodnih ekskurzij.

Tako je pobuda za stoletnico varovanja pragozdov dal Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, program pa smo sestavili skupaj s fakulteto, ki tudi organizira večino strokovnih srečanj. Srce akcije, ki jo podpirajo vsa gozdna gospodarstva v Sloveniji, bo seveda v Kočevju, saj je bila misel o zaščiti pragozdov prav pred stoletjem in pri nas prvič zavestno zapisana — tudi med prvimi v Evropi. Delo in misel gozdarjev, ki so nam v nepreglednih pragozdovih pred stoletjem ohranili naravno dediščino, šele danes pravilno cenimo.

Tako se bomo jeseni srečali na ekskurzijah v gozdne rezervate, prireditvah za javnost, tisk, RTV, film, pri delavnici za prenos spoznanj raziskav pragozdnih rezervatov za sonaravno delo z gozdom, pri okrogli pragozdni mizi strokovnjakov različnih ved. Predstavili se bomo gozdarjem in študentom iz tujine, pripravili uvodno razstavo in monografijo o slovenskih pragozdovih.

Stoletnico varovanja naravne dediščine — pragozdov na Slovenskem bomo popestrili s sliko in besedo. Uvodna razstava — morda s plakati — v Likovnem salonu v Kočevju bo primeren začetek prireditve, nato bo kot potujoča informacija krožila še po Sloveniji. Sklopu strokovnih publikacij o gozdnih rezervatih bomo dodali novo zvezdico — reprezentativno monografijo naših pragozdov.

Tomaž Hartman, dipl. ing.

Predstavljamo vam

Peter Vovk je rojen Kočevcu. V mladih letih je bil vsestranski športnik, opravil je vso svojo delovno dobo v gozdarski stroki samo v Kočevju, v zrelih letih je bil aktiven planinec in še posebej pesnik in pisatelj te dežele. In končno je bil tudi zelo ploden fotograf, kar dokazuje ta razstava.

Čas te razstave se lepo vklaplja v stopetdeseto obletnico iznajdbe fotografije. Tako se tudi Kočevje pridružuje praznovanju te obletnice po vsem svetu.

Toda ta razstava ni samo fotografska stvaritev.

Je realizem okolja, v katerem živimo.

Je poezija v času malikovanja materialnih dobrin.

Je velika poetična balada našega Kočevja.

Peter Vovk je romantični realista. Njegova romantičnost se odraža v subtilnem opazovanju okolja in narave, ne zanimajo ga kruti posegi in razvrednotenje naravnega ravnotežja. Njegove slike izražajo harmonijo rastlinja in živalstva, v ka-

tero pa včasih vkomponira tudi človeka.

Toda ne le romantik, Peter Vovk je tudi trden realista. Zabeležil je nam in znanecem vrsto podrobnosti o ljudeh, dogodkih in pojavih v naravi in našem okolju. Dokumentiral je dragocene podatke o živalstvu in rastlinstvu Kočevske. In končno, a ne nazadnje, zavezal je ekologe in nas vse, da to naravo, ki jo tako ljubi, ljubimo tudi mi in si prizadevamo, da ne podremo čudovitega naravnega ravnotežja.

ing. Dušan Oražem

Kako zagotavljati dovolj zdrave in pitne vode v naši občini?

Zagotavljanje dovolj velikih količin kvalitetne pitne vode je osnovna naloga vodovodnih organizacij. Tako tudi našega Hydrovoda.

Na območju občine Kočevje se delavci delovne organizacije trudijo napeljati vodo v čim več naselij in že manjkajoče količine vode v obstoječih vodnih virih nadomestiti z odkrivanjem in usposabljanjem novih. V ta namen so samo v letošnjem letu zvrtili že pet vrtin, od katerih samo v Polomu niso prišli do vode. Analize so pokazale, da je na vseh področjih, kjer so z vrtinami prišli do vode, le-te dovolj in da je kvalitetna. Glede napovedanih količin vode je direktor Hydrovoda precej skeptičen. Boji se, da se bo čez določeno obdobje pokazalo, da vode povsod le ni dovolj.

Vrtali so v Seču za potrebe vasi Seč in Polom. Voda naj bi tu pritekla po vodovodnih ceveh v hiše drugo leto. Mesto Kočevje naj bi se v primeru, če bi na redni vodovodni napeljavi prišlo iz kakršnihkoli razlogov do večjega onesnaženja vode, oskrbovalo iz črpalnice Rožni studenec v Rozenbrunu, kjer so z vrtnjem spomladi letos tudi prišli do vode. Izgradnja potrebnih naprav za priključitev na vodovodno omrežje ni zajeta v plan za to srednjeročno obdobje. Najprej bodo začeli uporabljati vodo iz letos narejenih vodnih virov krajani vasi Koprivnik. Sedanje zajetje je namreč površinsko in zaradi tega voda biološko ni najbolj primerna. Z vrtnjem so tudi v Koprivniku prišli do globinske, čiste vode. Iz tega novega zajetja bodo Koprivničani lahko uporabljali vodo že v tem mesecu.

Vrtali so tudi v Vimolju, kjer ostajajo vodovodne cevi pogosto prazne, ker ob suši voda presahne. Črpanje vode iz nove

vrtine bodo usposobili leta 1990 za vasi: Bezgovica, Kralji, Čeplje in Nemška Loka.

Še letos pa naj bi začela teči voda iz novega zajetja Ribjek, kjer je bilo vrtnje tudi uspešno. Usposobitev tukajšnjih vodovodnih naprav je odvisna samo od sredstev območne vodne skupnosti Ljubljana-Sava. Nov vododod naj bi bil nared do aprila prihodnje leto, ko bo na tem območju pomembno kajakaško tekmovanje. Voda iz tega zajetja bo oskrbovala Ribjek, Ložec, Bosljiivo Loko, Grintovec in Mirtoviče.

Že dlje časa pa se v zvezi z vodo vedno kaj dogaja v Slovenski vasi. Tu so našli pomembne količine vode že leta 1983. Dve leti pozneje so bile naprave dograjene in priključene na obstoječe črpalnice, da bi zadostile potrebam po večjih količinah vode. Leta 1988 pa so na relaciji Slovenska vas—Kočevje zgradili dodatni cevovod. Črpalnice Slovenska vas je že od lani samo v rezervi, ker s sprotim odpravljanjem okvar ne prihaja do večjih zastojev in potrebe po vključitvi tega črpalnice v omrežje. V programa dela za letošnje in prihodnje leto so v Hydrovodu uvrstili izgradnjo samostojnega vodovoda Slovenska vas, ki bo napajal severni del mesta Kočevje in okoliške vasi. V ta namen so že začeli graditi rezervoar kapacitete 1.500 m³. Vodovod bo deloval ločeno od sistema Rakitnica. Zgrajen pa naj bi bil predvidoma do začetka prihodnjega leta.

Ker so v Hydrovodu že ob letošnjem prvem polletju naredili več kot predvideva delovni načrt za prvo polletje letošnjega leta, je pričakovati, da bodo v predvidenih rokih opravili tudi v tem sestavku omenjena dela.

S. J.

Demokracija

K pisanju me je vzpodbudilo pisanje v prejšnji številki Novic o demokraciji v našem mestu. Tako bi napisala nekaj svojih razmišljanj o tej temi.

Avtor članka se sprašuje, zakaj je zanimanje za demokracijo pri nas tako usahljelo.

Sama menim, da sploh ni usahljelo, saj tega gibanja pravzaprav niti ni bilo, če vzamemo za merilo le srečanje z Janezom Janšo. Le-ta je bil takrat v središču zanimanja zaradi procesa in večina ljudi je prišlo le zaradi tega.

Če pa govorimo o demokraciji na splošno, moramo njihovo »nerazumevanje« razumeti. Nezaupljivi so, saj je demokracija pri nas dokaj nov pojem in so ljudje bolj navajeni »starega režima«.

Zavedati se moramo, da mora nova ideologija preseči staro, a to poteka počasi, saj se mentaliteta ljudi le počasi spreminja.

Spremenila pa se bo le pod pogojem, da jih o vseh stvareh sproti seznanjamo in jih tudi poučujemo. Postreči jim moramo z argumenti in ne le oguljenimi frazami. Teh imajo že tako dovolj.

Menim, da so krivci za našo zaspanost tudi tisti, ki taka ali podobna srečanja organizirajo. Eno samo srečanje namreč ni dovolj. Če zaspi glava, zaspi vse telo.

Kdor pa dela z ljudmi ali za njih, pa se mora vanje vživeti in jih razumeti.

Irena Škufca

Pa pravijo, da pri nas ni slonov. Kar pojdite na Stojno, pa ga boste videli. (foto: Martin Koruzar)

Trata vse bolj privlačna za turiste

Večletna vztrajnost pri urejanju »Kulturno zgodovinskega spomenika na Trati«, je rezultat lepe ureditve, ki bo letos pred dnevom mrtvih na zunanji dobila skoraj dokončno podobo. To je rezultat izpolnjevanja dogovorov in obljub krajanom ob pobiranju pristojevoljnih prispevkov.

Poleg zemeljskih del in rednega vzdrževanja, kar opravlja KOMUNALA je evidentiranih do konca julija 5.593 pristojevoljnih delovnih ur. Ostaja še vedno nedokončano restavriranje in pozlatitev v stilu zlatih oltarjev arhitekturno bogatega oltarja, ki po mnenju dr. Marjana Zadnikarja »presega okvir ostalega slovenskega gradiva«.

Ta dela bodo trajala več let. Letos v maju in juniju so se dela že začela. Oltar je zaščiteno pred nadaljnjim propadanjem, v restavriranje pa so odpeljani vsi kipi, tri oltarne slike in dve veliki stenski sliki. Za ta dela je v

Učenci SŠTUD Kočevje — VIP: LESARSTVO so ob koncu pouka v šolskem letu 1988/89 ponovno razveselili starše, učitelje, sošolce, občane in sebe z razstavo izdelkov, ki so jih izdelali pri praktičnem pouku. 27 učencev 2. letnika je z razstavo dokazalo, da so se že veliko naučili in da njih praktično delo v stroki veseli. Takih izdelkov so bili veseli tudi obiskovalci, saj so učenci gotovo vse razstavljene izdelke prodali.

Svetovni kuharski mojster v Kočevju

Konec meseca junija smo v Kočevju lahko doživeli še nekaj neobičajnega. Zasebni gostilničar Alč Babič iz Šalke vasi je pripravil ekskluzivno predstavitev svoje kuhinje. Ustreči vsaki želji, ob vsakem času — je osnovni moto.

Ribje jedi, gnatne zvitke, srno z ravioli, čebularčke, džuveč, piščanec na različne načine, kraški pršut, najrazličnejše solate je tokrat pomagal pripraviti šef kuhinje v Grand hotelu na Bledu tov. Janez Lenček. Takšnega gosta v Kočevju še ni bilo. Saj to ni le šef kuhinje enega najbolj znanih hotelov, pač pa tudi predsednik sekcije kuharjev Slovenije in Jugoslavije ter član komiteja svetovne kuharske organizacije. Je pa tudi eden izmed 40 častnih članov te svetovne organizacije, kar pomeni, da lahko član postaneš šele z izpraznjenim mestom. Tov. Lenček je tudi edini človek na Balkanu, ki je član te organizacije.

Ko sem se pogovarjala z njim, je posebej poudaril, da ni tako lahko biti kuhar. Tega poklica se nikoli ne naučiš do konca, zahteva pa veliko znanja, včasih moraš biti celo umetnik. Je pa to nedvomno poklic, v katerem si lahko zelo kreativen in ustvarjalen.

Torej nič več zadrege, kam peljati gosta, proslaviti dogodek ali preprosto uživati v hrani in pijači. Odpravite se v gostilno A v Šalko vas, kjer vas bodo v prijetnem ambientu lepo in dobro postregli. O kvaliteti se boste tako najlažje sami prepričali.

M. D.

VROČE — PEKOČE v Mozlju

Na prvi tovrstni zabavni prireditvi, ki bo v soboto 16. septembra v Mozlju, se bodo zbrali kočevski humoristi, bolj in manj znani domači pevci in igralci na »frajtonarci«. Prav tako bo posebna komisija izbrala miss in mistra Kočevja. Videli in slišali bomo nekdanje in zdajšnje člane kočevskih ansamblov, pokušali posebne specialitete v obliki potic, gibanic... in še marsikaj. Vabimo vse občane dobre volje (pevce, humoriste, igralce...) naj se korajžno vključijo v program prireditve. Še posebej so vabljeni kandidati za miss in mistre. Prijave sprejema tov. Ive Stanič, do 8. septembra, do 12. ure, na tel. št. 804-016.

Če bo lepo vreme, zna biti v Mozlju res vroče in pekoče. (I. S.)

ODPRTO PISMO vodstvu Delavske godbe Kočevje

Sem eden izmed redkih rudarjev, ki sem bil zaposlen že pred vojno na kočevskem rudniku. Zelo malo nas je še živih od 400-članskega kolektiva. Boli nas, ko vidimo, kako se te stare ljudi pokopava, ko človeka po vseh zakonih narave na koncu doleti smrt. Človek je plačeval vse življenje godbo, nazadnje pa ga doleti pokop, ki dostikrat ni vreden človeka. Zato javno vprašujem:

1. Je odgovornim pri Delavski godbi Kočevje znano, da smo vsi rudarji prispevali ves čas zaposlitve od svoje plače vsak mesec za godbo? Tako je najstarejši rudar Ivan Putre plačeval 46 let, Viktor Gričar 30, Henrik Mavrič 30 in Stane Perko 30 let. Vsi navedeni so bili pokopani, ne da bi jim godba zaigrala zadnjo žalostinko.

2. Je komu od odgovornih znano, da smo rudarji dvakrat nabavili vse potrebne instrumente za kompletno godbo? (Baje so prvič instrumente odnesli italijanski okupatorji, drugič pa so bili ti instrumenti izročeni sedanji Delavski godbi v Kočevju).

3. Se odgovornim ne zdi, da ste z vsemi temi instrumenti dolžni tem ljudem, ki so se zanje potili globoko pod zemljo, zaigrati na dan njihovega pogreba? Za desetletja dolgo mesečno plačevanje in dvakratno nabavo vseh potrebnih instrumentov so si ti stari rudarji menda to zaslužili, čeprav v pokoju niso prispevali za godbo. Če ste sprejeli godbene instrumente, ste sprejeli tudi dolžnosti in obveze, čeprav niso nikjer napisane.

V Ljubljani je bilo nedavno tega ustanovljeno društvo Slovo. Svojim članom za 20-letno plačevanje poskrbijo za

celoten pogreb, za štiri leta plačevanja, pa krijejo 50% celotnih stroškov pogreba. V Zagrebu obstoja tako društvo že čez 60 let in šteje 90.000 članov. Vsi imenovani imajo za 20-letno plačevanje plačan pogreb v celoti. Za nas rudarje pa ugodnosti ne priznavate, čeprav smo že pred upokojitvijo plačevali za godbo, nekateri celo 46 let. Mi moramo tako plačevati do poslednjega vzdihljaja, sicer se zna zgoditi, da nas zakopljejo kot poginulo žival. Po vsem tem, pa si še upamo čvekati, da je človek naše največje bogastvo!

V imenu še živečih in svojcev že umrlih rudarjev pričakujem javno pojasnilo.

Ivan Hegler

DELAVSKA GODBA KOČEVJE, deluje kot amaterska kulturna organizacija. Financira se s pomočjo delovnih organizacij, ki so podpisale samoupravni sporazum v višini 0,15% bruto osebnega dohodka, s sredstvi Kulturne skupnosti občine Kočevje, podpornih članov društva upokojencev in zveze borcev NOV, ter zaračunavanja uslug po veljavnem ceniku DGK. Po samoupravnem sporazumu je godba, v kolikor ni višje sile oziroma če gostuje izven občine Kočevje, dolžna sodelovati na zadnji poti podpornega člana. V mesecu januarju leta 1971 in 1980 je lahko postal podporni član vsak občan občine Kočevje, kar je bilo objavljeno v časopisju in posredovano vsem organizacijam in društvom. Delovnim organizacijam, ki niso podporni člani godbe ne izvajamo uslug niti proti plačilu, njihovi člani pa ne morejo postati podporni člani godbe pri odhodu v pokoj.

Slavko Rančigaj

Robert Sarić na enem izmed tekmovalj

Mladinski prvak Jugoslavije

Večji del vsakoletnih počitnic preživijo v domovini, v neposredni bližini Kočevja. V vasi Gorenje so namreč sezidali svojo hišico Robertovi starši. Njegov mlajši brat, oče, mati in stara starša ne morejo skriti z obraza sreče, kako uživajo v prelepi naravi.

Večina nas ga torej ne pozna. Ker pa je v tako kratkem času dosegel tako lepe rezultate, smo se odločili, da ga tokrat našim bralcem nekoliko podrobneje predstavimo.

Robert Sarić se je rodil pred sedemnajstimi leti. Svojo atletsko pot je začel pravzaprav sorazmerno pozno. Leta 1985 je namreč to kraljico športa tako vzljubil, da se je začel z njo intenzivno ukvarjati. Met diska in met krogle sta njegovi disciplini. V domovini nastopa za zagrebški Dinamo. Njegov dres je prvič oblekel leta 1987 in takoj zmagal v metu diska z rezultatom 45,84 m.

V svoji karieri je Robert dosegel zelo lepe rezultate. Je večkratni zmagovalec Stuttgarta, v pokrajini Badenwürttemberg je zmagal leta 1986 v obeh disciplinah, je tudi pionirski prvak

Jugoslavije v metu krogle za leto 1987. Vsem tem zmagam in uspehom je letos dodal še enega. Je namreč mladinski prvak Jugoslavije v metu diska.

Med razgovorom z Robertom sem ugotovila, da je to deček, ki mu šport v tem trenutku pomeni vse. Po njegovem mnenju je šport nekakšen most prijateljstva, saj je tudi on, tako kot marsikdo drug, prav na tekmovalnih spoznal veliko novih prijateljev. Rad pride v domovino, zaupal pa mi je tudi željo, da bi v času, ko preživlja svoje počitnice v Gorenju rad treniral, pa žal kočevski stadion, ki je po njegovi oceni eden boljših, za met diska ni ustrezno opremljen.

Robert pa ima še tri leta mlajšega brata Borisa. Tudi on je navdušen ljubitelj atletike in letos je v pokrajini Badenwürttemberg dosegel 1. mesto v metu krogle za mlajše mladince, bil pa je tudi odličen peti v metu diska na posamičnem prvenstvu Jugoslavije za pionirje.

Obema želimo še veliko uspehov v prihodnje.

M. D.

Pokal »Petra Klepca«

Kulturno športno društvo »Tone Ožbolt« iz Osilnice in Atletski klub Kočevje sta 3. julija 1989 organizirala 1. mali maraton za pokal »Petra Klepca« na progi Brod na Kolpi — Osilnica.

Nova športna manifestacija na področju naše občine je organizatorjem vivala nekaj strahu pred izvedbo, saj prav posebnih izkušenj z organizacijo maratona ni bilo. Vendar je bil ta strah odveč. Vse skupaj je steklo, kot da je bilo tekmovanje organizirano že večkrat. Tekmovanja se je udeležilo 9 tekačev v dveh starostnih kategorijah.

Vrstni red v absolutni kategoriji:

1. Andrej Gradinščak 1:09,49
2. Branko Pecik 1:11,16
3. Ivica Habuš 1:11,31

Kategorija do 35 let:

1. Andrej Gradinščak (1960) 1:09,49
2. Branko Pecik (1958) 1:11,16
3. Zvonko Gojevič (1958) 1:12,36

TRGOVINA MOJCA na Ljubljanski cesti 73 (pri Petrolu) vam nudi izbiro avtoprevlek in tapetniškega blaga za preoblečenje sedežnih garnitur, kavčev, klopi, stolov itd. Oglejte si našo ponudbo.

BRANKA TRDAN

Kategorija nad 35 let:

1. Ivica Habuš (1954) 1:11,31
2. Rajko Šarčević (1943) 1:20,00
3. Josip Klišanin (1950) 1:28,55

Prvi trije v vsaki kategoriji so prejeli kolajne in diplome, prvi trije v absolutni kategoriji pa so prejeli denarne nagrade:

1. 1.000.000 din in pokal,
2. 400.000 din in
3. 200.000 din

Mali maraton za pokal »Petra Klepca« bo postala tradicionalna manifestacija.

V SPOMIN

ANDREJU DEBEUCU

miličniku Zaščitne enote milice RSNZ SRS

20. 8. 1986 — 20. 8. 1989

Pretekla so tri leta, odkar je na službeni dolžnosti ugasnilo tvoje mlado življenje. Odšel si za vedno od nas, naš ljubljani sin in brat. Pogrešamo te vsak dan bolj. Čas ne more ublažiti naše bolečine. Tolažbe ni, ostali sta nam samo bolečina in žalostna pot do tvojega tihega doma. S ponosom in ljubeznijo čuvamo spomin na tvojo dobroto in plemeniti lik, dragi naš Andrejko.

Mama Mara, tata Robert, sestra Lučka z možem Radom in malim Rokom.

Uspela kolesarska prireditev

Kolesarski klub Kočevski Rog je v nedeljo, 9. julija, organiziral četrti kolesarski maraton Kapelski kresovi, ki je pravo poživilo za zaspano Kočevje. Prvi udeleženci so se začeli zbirati že ob pol sedmih na ploščadi, kjer je bil ob 8. uri tudi start. Prijavljenih je bilo 180 kolesarjev.

Zaradi zahtevnosti proge pridejo na kočevski maraton le najbolje pripravljene kolesarje, ki zmorejo 157 km dolgo progo prevoziti v osmih urah. Proga je v glavnem hribovita in ima tri dolge vzpone. Poteka pa takole: Kočevje—Delnice—Gerovo—Prezid—Lož—Nova vas—Sodražica, Ribnica—Kočevje. Že na začetku je bilo opaziti, da je večina sodelujočih kolesarjev imenitno pripravljenih, ker kolesarjev začetnikov z navadnimi kolesi ni bilo.

Maraton je rekreativna prireditev in zmagovalci so vsi, ki progo prevozijo, vendar ljudje smo taki, da radi tekmujejo in tako je bilo tudi v tem primeru. Prvi je bil na cilju Ivan Rogelj iz Kranja, ki je za progo potreboval 4 ure in 30 minut. Moram omeniti še to, da je skoraj celotno progo vozil sam. Najstarejši udeleženec maratona je bil 73.-letni Milan Žirovnik iz Ljubljane z imenitnim časom 6 ur in 15 minut.

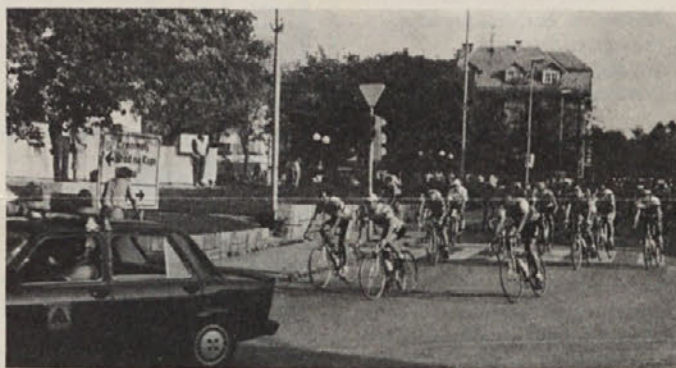
Po Sloveniji je kolesarskih maratonov mnogo, vendar ne tako zahtevnih in dolgih. Upravičeno so lahko ponosni tisti, ki ga prevozijo.

Na poti so bile tudi štiri okrepčevalnice in sicer: v Delnicah so za žejo skrbeli domačini, na Kozjem vrhu naši fantje, kjer so kolesarji poleg pijače dobili tudi sendvič, s katerim si je marsikateri maratonec potešil lakoto. Okrepčevalnico v Novi vasi pa so pripravili domačini. Na cilju pa je poleg pijače teknil golaž, ki so ga pripravili v Itasu.

Celotna prireditev je bila imenitno organizirana in je potekala brez večjih napak in veselje udeležencev in organizatorja, saj je bila na maratonu le ena manjša poškodba.

Stroški maratona iz leta v leto vrtoglavo rastejo in brez pomoči delovnih organizacij izvedba ne bi bila mogoča, zato se zahvaljujemo vsem, ki so nam pomagali pri izvedbi: NAMA, ITAS, PEKARIJA, MESARIJA, ČOKA, AMD, ZDRAVSTVENI DOM, AVTO-KOČEVJE, TRIKON, OPREMA, TRGOPROMET, VARNOST in posamezniki, ki so kakorkoli pripomogli pri izvedbi maratona.

Stane Cetinski

Start maratona

(foto: M. J.)

ODLOČILI SMO SE, DA VAS POVABIMO NAZAJ V KINO

TEMELJITO SMO PRENOVILI NAŠO PODOBO, Z NOVIŠI ŠOLSKE LETOM PA UVAJAMO ZOPET KVALITETEN IN RAZŠIRJEN PROGRAM.

KINO NI VEČ HIŠA STRAHOV!

alfa in omega, papirni in grafični servis vam nudi fotokopiranje, strojepisje in oblikovanje. Zvezke, pisala in ostale šolske potrebščine pa imamo že na policah.

KINO BAR bo prijazno zadovoljil vse želje in družbe potrebne goste že dopoldan ter pred in celo po kino predstavah.

Prepričajte se!

Obveščamo Vas, da bo središče mesta zaprto za ves promet v času od 1. avgusta do 30. septembra!

Pozdravlja Vas „PEŠ-CONA“

Na pobudo KS Kočevje-mesto, je prišlo do realizacije ideje o ureditvi »peš cone« v ožjem središču mesta, na odcepu Ljubljanske ceste. Omenjeni poseg naj bi z dodatno kulturno in drugo ponudbo popestril turistično poletje v našem mestu.

OBRTNIKI POZOR!

Finančno računovodski servis **FINRA**

vam nudi računalniško

1. spremljanje vašega poslovanja po sistemu enostavnega knjigovodstva,
2. obračun osebnih dohodkov,
3. vodenje evidence osnovnih sredstev z obračunom revalorizacije in amortizacije,
4. izdajanje faktur,
5. mesečne izpise poslovanja s komentarjem,
6. sestavljanje davčnih napovedi itd.

Svetujemo vam tudi pri nabavi osnovnih sredstev, repromateriala, pri poslovanju z banko, pri uveljavljanju davčnih olajšav itd.

Podrobnejše informacije dobite v:

Finančno računovodskem servisu **FINRA**
Rozmanova 30, 61330 KOČEVJE
Telefon (061) 851-246

TENIS SERVIS
za vaš lopar

TRATA IV/6
Tel. (061) 852-588

TECTYL
AVTOZAŠČITA

Turk Jože
Podgorska 55
Kočevje

nudi ugodno:

- AVTOZAŠČITO
- AVTOPRANJE
- AVTOKOZMETIKO
- MENJAVO OLJ

Se priporočam!

ELEKTRO SERVIS
Jože Kučinič
Konca vas 26
STARA CERKEV

Obveščam vas, da sem odprl elektro servis in vam nudim storitve in popravila: bele tehnike, pralnih strojev, štedilnikov ter popravilo in izdelavo vseh vrst instalacij.

Se priporočam!
JOŽE KUČINIČ

V Gorenju je od 8. julija letos odprta nova trgovina z mešanim blagom »LIPA«.

Se priporočamo!
Savo Mutić

PROIZVODNO PODJETJE

Oprema 61330 KOČEVJE, tel.: (061) 851-180, 852-116

RAZPISUJE
prosta dela in naloge

1. ekonomist (oskrba, trženje, finance, DT in ZT ter gostinstvo) Pogoji: VII ali VI stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 2. tekstilni inženir s komercialnimi izkušnjami Pogoji: VII ali VI stopnja strokovne izobrazbe tekstilne oz. komercialne smeri
 3. komercialist Pogoji: VI ali V stopnja strokovne izobrazbe komercialne smeri
- Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Prijave z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev poslati na naslov: Proizvodno podjetje »OPREMA« Kočevje, 61330 KOČEVJE Tomšičeva cesta 13 — Kadrovska služba v roku 15 dni od dneva objave.

